

Johan Galtung

KAPITALISME KONTRA MENNESKEHED

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk

KAPITALISME *KONTRA* MENNESKEHED

Johan Galtung

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

Kapitalisme *kontra* Menneskehed

Af Johan Galtung

(Oversættelse Ebba Larsen)

1. Diagnose:

Globaliseret hyperkapitalisme har i voksende omfang fået indflydelse på alle faktorer, varer og serviceydelser. Grænsehandel er blevet etableret, og frie markeder er opstået (undtagen for arbejde). Staten er blevet elimineret til fordel for private distributører – dog ikke indenfor områder som politi- og militærinterventioner. Der er blevet overført kapital til lokale samfund og til verdenssamfundet. Det har i stigende grad skabt kløfter med rigdom på toppen og elendighed på bunden, hvor der *dagligt* dør mere end 125.000 mennesker på grund af sult og helbredelige sygdomme.

To af de bygninger, der tjente som styringscentre til opbygning og beskyttelse af denne globale struktur, var World Trade Center og Pentagon, hvor 3.000 mennesker blev dræbt den 11. september 2001. Det nævnes ikke for på nogen måde at retfærdiggøre denne ugering, men for at sætte den i perspektiv – vel vidende om – hvor lidt oplysning og hvor lidt tid – medierne har brugt på den første begivenhed, og hvor meget på den sidste.

Denne organiserede vold skaber materiel elendighed i bunden og åndelig elendighed i toppen, samt enorme likviditetstab i bunden og overskud i toppen, forringelse og spekulation, der skaber enorme ubalancer mellem produktive og finansielle økonomier med efterfølgende kriser. Dette system beskyttes i et vist omfang af direkte anvendelse af vold, som specielt følger USA's interventioner, og som skaber yderligere skævheder til fordel for de regimer, der kan udnyttes og uden fordel for de regimer, der drages fordel af (det kan også have andre negative aspekter, som f.eks. overtrædelse af menneskerettighederne). Og dette legitimeres kulturelt af den massive etablering af neoklassiske økonomier, som systemkritikere nidkært observerer, som var det religiøse påbud.

2. Prognose:

Inden for dette systems parametre er den eneste prognose, at der opbygges en stadig voksende kløft mellem og med lande og de fleste andre enheder med økonomiske ophobninger. Karl Marx forudsagde allerede helt korrekt den forværrede situation for proletariatet i et kapitalistisk verdensomfattende system – dog ikke for nationernes/staternes kasser. Men Marx var ukorrekt i sin tænkning om, at kapitalismen ville

betale minimum for at sætte arbejderne i stand til at producere og reproducere, idet han ikke forudsagde, at de ville blive betalt til at nedlægge sig selv, hvis de øgede produktiviteten. Han forudsagde heller ikke den ubarmhertighed, hvormed systemet vendte ryggen til den kapitalistisk producerede elendighed, der var årsag til stor dødelighed. Han var langt fra venlig overfor kapitalismen og berørte så godt som ikke alternativer – det så man alt for tydeligt senere.

3. Terapi:

Der findes mange parallelle alternative økonomisystemer – enkelte pengefri, der inkluderer en civiliseret version af kapitalisme. Det svageste punkt i denne organiserede-direkte-kulturelle voldstriangel er økonomi som et fag. Derfor er det et område, der kræver store grundlæggende forandringer. Den måde, som nationaløkonomien fjerner økonomi fra resten af virkeligheden, baseres på en primitiv, etisk hypotese, der oversætter egoisme til altruisme, sætter konkurrence før samarbejde, gør penge til målet for alt, har vanskeligheder med at få både lavere og højere grænser til at vokse, og anvender hellere optimering end transcendering. At forvente, at alt dette vil skabe den bedste af alle verdener, er uudholdeligt, primitivt og uvidenskabeligt.

Alternative teorier, der f.eks. fokuserer på miljø, kvinder og fattigdom, er allerede mangfoldige, mangesidige og symbiotiske, men den akademiske verden er forudsigelig usmidig. Alternativ praksis skal læres fra alternative teorier og blive lige så mangfoldige, mangesidige og symbiotiske.

Forsøg, der ikke er baseret på penge, men på arbejdstimer og udveksling styret af "1 time = 1 time", bør opmuntres, ligesom en udligning af lønforskellene – herunder insidervirksomheder (den administrerende direktørs andel).

Frem for alt – tilstrækkelige standarder for det, der er nødvendigt og tilstrækkeligt for materielle behov – bør blomstre op og åbne for åndelig berigelse. Intet andet er nødvendigt.

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk